

**ZAKBOEK
VOOR DE
SPONS
TUIN**

Marc Verachtert &
Bart Verelst

Lannoo

Voorwoord 6

1.
Pak de voortuin aan 9

2.
Borders en bomen 37

3.
Minder, maar beter terras 71

4.
Gazon of groentapijt? 97

5.
Vijver, poel en wadi 113

6.
Tuinpaden 133

7.
Een groendak rendeert 151

8.
Water opvangen en hergebruiken 163

TOP 5

Stevige tred- of tapijtplanten	19
Pioniersoorten die spontaan bezit nemen van een grindgazon	34
'Watervangende' bomen of meerstammige struiken	41
Bodembedekkers	46
Sterk tegen droogte	63
Geurende planten voor het terras	78
Planten voor een buienborder	121
Planten voor poel en vijver	136
Planten voor een natuurdak	157

Plantenlijst 170

Voorwoord

Goede tuinvriend,

Mogelijk legt de overheid je bij bouwen en verbouwen verplichtingen op voor het bufferen van regen- en hemelwater, limiteert ze de oppervlakte van de verharding op je bouwperceel en/of zet ze je aan tot het groen aankleden van platte en licht hellende daken. Dat je dit boek in de hand hebt, bewijst dat jij een stap verder wil gaan en actie wil ondernemen om bewust om te gaan met water, zelfs als de overheid het je niet eens heeft gevraagd of opgelegd.

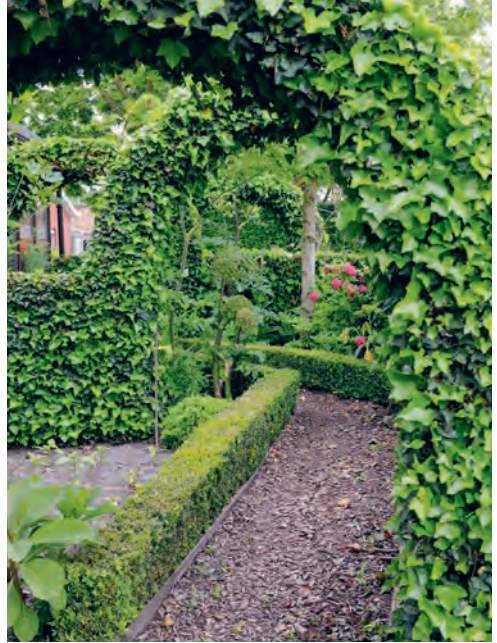
Met een sponstuin ga je verder dan alle mogelijke regeltjes en verplichtingen die er maar bestaan en voorkom je onverhoedse problemen met een teveel, maar ook met een tekort aan water. Elke druppel water die de natuur ons geeft, houden we daarvoor op eigen terrein tot welzijn van het groen en de dieren om ons heen, maar ook van onszelf.

De belangrijkste boodschap die dit boek meegeeft, is: laat geen druppel verloren gaan. Water afvoeren via de riolering is er niet meer bij, ongeacht de hoeveelheid regen die uit de lucht valt. Overlast in jouw tuin, straat en buurt kan en mag het echter niet veroorzaken. Daar zorgen we voor. We geven tips en mogelijkheden om het water vlot en veilig op te vangen en richting plantenwortels, buffer of infiltratiemogelijkheid en daarmee richting grondwaterreserve te loodsen. Het kan het gemakkelijkst in een tuin met slechts minimale verharding. Daarom stellen we je voor je bestaande tuin, van voor tot achter, maximaal te ontharden en te vergroenen, en in het geval van een nieuwe tuin goed na te denken over het hoe en wat van elke tegel en steen die je legt.

Met elke stap die je zet in het vergroenen en waterontvankelijk maken van jouw tuin, wordt die mooier en beter, en lever je meteen een bijdrage aan het terugdringen van het steeds verder om zich heen grijpende probleem van te droog of te nat, inclusief de alsmaar toenemende opwarming van buurten en steden. Beschouw het dus als een opstap naar een betere wereld. Voor jou en iedereen die je lief is, nu en later.

Bart Verelst en Marc Verachtert

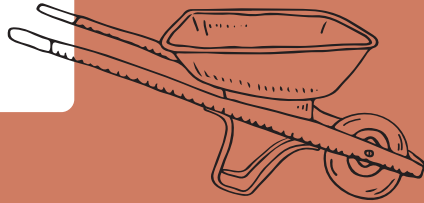

1

**Pak de voortuin
aan**

PAK DE VOORTUIN AAN

Voor de een is een voortuin pure luxe, voor de ander een vloek. Die laatste groep wil dan nog weleens gaan voor het compleet verharderen ervan. Het liefst zelfs zodanig dat geen sprietje groen zich erdoor omhoog kan murwen. Dat betekent dat er dus ook geen water door kan. Het wordt genadeloos richting straatgoot of andere riolering geloodst. Het woord 'voortuin' impliceert toch eigenlijk duidelijk dat hier groen hoort. Steeds meer stads- en gemeentebesturen zien trouwens steeds strenger toe op het bewaren van het groenkarakter van voortuinen. Tegen een functionele inrit of tuinpad hebben ze meestal geen bezwaar. Moet de verharding nog worden aangelegd? Leg die dan een beetje schuin aflopend naar het gazon of de plantenborders. Nog beter – en tegelijk een ingebouwde veiligheid bij meer extreme regenbuien – is de helling van de bestrating nog een metertje verder in het groen aan te leggen. Zo heeft het water extra infiltratiemogelijkheid en blijft er aan de rand van de bestrating geen plas staan. Er zijn echter betere oplossingen!

10

TIP

Zijn jouw (ver)bouwplannen nog in ontwikkeling, geef de garage dan een plek zo dicht mogelijk bij de straat. Zo maak je een lange, verharde oprit overbodig.

GEEN WATER MEER RICHTING STRAAT!

Een bestaande inrit die het regenwater richting straatgoot stuurt? Koppel af. Water is een kostbaar goed en bovendien laat je anders de planten in je eigen tuin er niet van genieten. Installeer een roostergoot zo dicht mogelijk tegen je perceelsgrens. Esthetisch kan die zelfs voor meerwaarde van je oprit zorgen, met een gietijzeren designrooster die een begin- of eindpunt van je oprit vormt en de scheiding met de straat of het voet- of fietspad markeert. Breek de asfaltverharding, kasseien of andere stenen net wat breder uit dan je gekozen roostergoot breed is. Doe dat zo diep dat de roostergoot net zo hoog komt als de bestrating. Kies in welke richting je het water laat wegstromen. De ingebouwde helling van het ondergrondse gedeelte in het polyesterbeton of de zwarte kunststof helpt je daarbij en laat zich eenvoudig aansluiten op volgende elementen. Koppel met een buis en het liefst via een inspectieschacht aan een infiltratiekrat, die je in de beplanting of onder het gazon ingraaft. Werk de omtrek van de roostergoot af met de oorspronkelijke stenen.

12

PRIORITEIT AAN 'TUINGENIETEN'

De oprit versmallen is meestal een moeilijke operatie, inkorten een onmogelijke. Begin liever met een blanke lei en neem de stenen en de fundering op volledige diepte weg. Helemaal opnieuw beginnen is meteen een mooie gelegenheid om de inrichting van je hele voortuin eens opnieuw te bekijken. Schuif de auto aan de kant en bedenk dat ook dit stukje perceel absoluut waardevol is om te genieten van

je eigen tuin – en dat niet alleen vanachter het raam. Mogelijk ontdek je zelfs dat het de uitgelezen plek is om uit te pakken met schitterende planten of om er een terrasje of zitmuur te installeren en te genieten van een streepje avondzon of een vleugje schaduw op warme zomerdagen. Zit je niet graag te kijk of word je liever niet aangesproken door de burens, koppel je zithoekje dan in met een scherm of haag. Hoger dan 150 centimeter hoeft dat scherm niet te zijn.

EEN NIEUWE START

Moelijk punt in elke voortuin is de plaats die je de auto wil geven. Denk verder dan de traditionele oprit. Er zijn verstandiger en dus meer watervriendelijke mogelijkheden om hem op een stevige basis de garage of carport in te rijden of op je eigen perceel te parkeren. Maak dus een nieuwe start in het denken over het hoe en wat van de oprit.

INRIT IN KARRENSPOORVERSIE

Waarom zou je een oprit over zijn volledige breedte verhard en terwijl een 'karrenspoor' volstaat: twee verharde stroken die de wielen een stevige basis bieden. De tussen- en naastliggende stroken vul je met groen, van regelmatig gemaaid gras- of kruidentapijt tot tred- of tapijtplanten en lage bodembedekkers die de onderkant van je auto kriebelen wanneer je eroverheen rijdt.

De tussenruimte vullen met steentjes behoort ook tot de mogelijkheden. Denk bij steentjes niet aan los op en naast elkaar liggende steentjes zoals ze vroeger een oprit maakten; die zijn ergerlijk voor een fiets, kinderwagen of rolstoel en laten naaldhakken er ver in wegzakken. Leg ze in

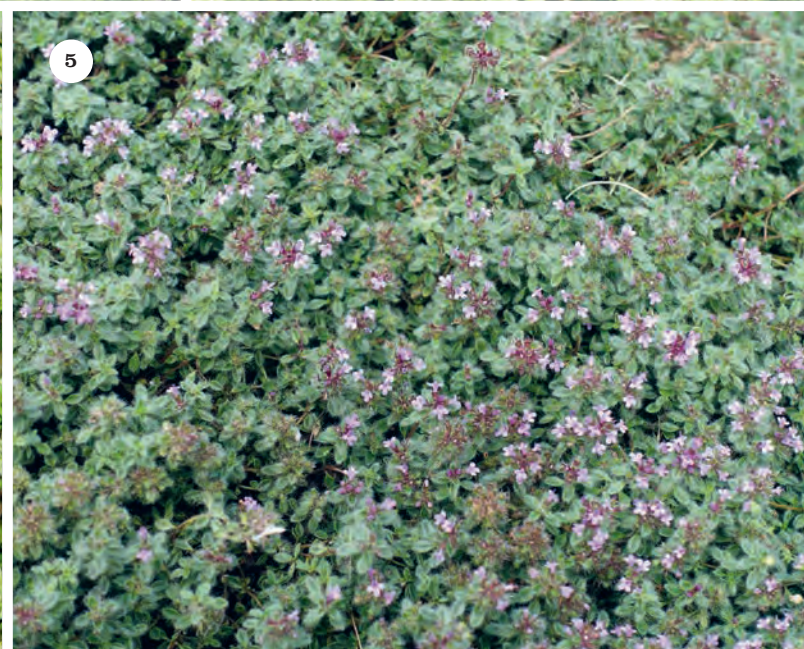
een stabilisatieplaat: een mat met allemaal kleine zeshoekige cellen waarin de steentjes rotsvast komen te zitten zonder dat ze een rem vormen voor het regenwater.

Als ze op een waterdoorlatende fundering gelegd worden dan is zo'n steentjesstrook zelfs beter waterdoorlatend dan stevig ingewortelde beplanting. Dankzij de veelheid aan holle ruimten stroomt het regenwater er namelijk snel door.

Op klimaatvlak scoort het echter minder. Steentjes (en hoe donkerder van kleur, hoe meer) bufferen warmte, terwijl levend groen zorgt voor een natuurlijke koeling van de omgeving, waardoor het helpt het hitte-eilandeffect terug te dringen.

STEVIGE TRED- OF TAPIJT- PLANTEN

1 STEKELNOOTJE

Acaena microphylla

5-10 cm

onopvallende bloei juni-augustus

bladhoudend

EXTRA: mooie zaaddoosjes

2 LOOPKAMILLE

Chamaemelum nobile 'Treneague'

5-10 cm

geen bloei

wintergroen

EXTRA: licht geurend

3 KAAL BREUKKRUID

Herniaria glabra

5-15 cm

kleine witte bloempjes juni-augustus

niet wintergroen

EXTRA: wilde plant in België en Nederland

4 KOPERKNOOPJE

Leptinella squalida

5 cm

kleine gele bloempjes juni-augustus

wintergroen

EXTRA: lijkt een minivarentje

5 KRUIPTIJM

Thymus praecox

5-10 cm

paarse bloei juni-juli

wintergroen

EXTRA: aangenaam geurend

WWW.LANNOO.COM

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Met dank aan:

Aco - ACO.be

Ebema, Stone&Style - stone-style.ebema.be

Vlam - Tuinaannemer.be

**STONE
&STYLE**

Tekst: Marc Verachtert en Bart Verelst

Fotografie: Marc Verachtert, Veronique De Walssche - ARTIFIX, Ebema, Aco en Shutterstock, aangevuld met foto's van Cedral (p. 93), Ceulemans Willy (p. 99), Mobilane (p. 152), Disaghor (p. 53), Graf (p. 166, 167), Gravelart (p. 24, 137 en 144), Groen van bij ons (p. 7, 165), iVerde (p. 122, 148, 153 en 166), Lite-Soil (p. 51), Naturoof (p. 150, 158), Snoek Puur Groen (p. 44, 45, 74 en 82), VTA (p. 85, 105)

Grafische vormgeving: Katrien Van De Steene, Whitespray

Als u opmerkingen of vragen heeft,
kunt u contact nemen met onze redactie:
redactielifestyle@lannoo.com

© Marc Verachtert, Bart Verelst, Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2023

D/2023/45/93 - NUR 425-426

ISBN: 978 94 014 8992 8

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Het papier in dit product komt uit verantwoord beheerde bossen, onafhankelijk gecertificeerd volgens de regels van de Forest Stewardship Council.